

Anti-pestprotocol

Pesten komt helaas op iedere school voor. Op obs De Hofmaat zijn we ons hiervan bewust en doen ons uiterste best om het pesten zo veel mogelijk te voorkomen. Hiervoor dragen wij zorg voor een goede sfeer, zodat er preventief aan wordt gewerkt dat pesten zo weinig mogelijk voorkomt. Op het moment dat pestgedrag wordt gesignaleerd, wordt er direct actie ondernomen.

In dit anti-pestprotocol kunt u lezen wat wij onder pesten verstaan, wat wij preventief doen om pesten te voorkomen en wat wij doen zodra pesten wordt gesignaleerd. Hiermee hopen wij duidelijkheid te verschaffen, zodat alle betrokken partijen weten wat er gebeurt en wat er van hen wordt verwacht.

Het anti-pestprotocol is in samenspraak met de medezeggenschapsraad, personeel en directie van obs De Hofmaat opgesteld.

Wat is pesten?

Bij pesten is er een negatieve sfeer en er is altijd sprake van meer tegen 1. Er is sprake van machtsverschil, het slachtoffer is niet in staat tegen de sterkere partij (pester en meelopers) te verweren. Pesten is gemeen bedoeld en het kan niet in je eentje worden gestopt.

Bij plagen kan de ander altijd terugplagen. Daar ontstaan geen problemen van. Plagen is niet gemeen en voor alle partijen grappig. Om plagen kan iedereen lachen en niet iedere keer is dezelfde aan de beurt. Plagen is ook meestal 1 tegen 1 en is makkelijk te stoppen.

Plagen kan echter omslaan in pesten. Als dezelfde persoon lang of veel geplaagd wordt, dan kan het zijn dat de ontvanger het niet meer leuk vindt. Dan is het pesten geworden. De ontvanger bepaalt of het plagen of pesten is.

Pesten gebeurt niet alleen op school, maar ook digitaal via de sociale media. Steeds vaker worden leerlingen online gepest via whatsapp of bijvoorbeeld snapchat. Hoewel deze online manier van pesten buiten schooltijd en buiten het schoolterrein plaats vinden, heeft het wel grote impact op de leerling op school.

Pestgedrag is schadelijk voor kinderen, zowel voor slachtoffers als voor pesters.

Preventieve acties tegen pesten

Een goede sfeer in de klas is erg belangrijk. De eerste weken van het schooljaar, de gouden weken, bieden goede mogelijkheden om de groep op een positieve wijze te vormen. Een goede groepsvorming, waarbij alle kinderen worden geaccepteerd zoals ze zijn, heeft effect op het hele schooljaar. Door positief leiderschap heeft de leerkracht invloed op de groep en zorgt de leerkracht ervoor dat de leerlingen eerder naar de leerkracht gaan als er iets speelt.

Ook worden de regels en afspraken aan het begin van het schooljaar met de leerlingen gemaakt. Het zijn de eigen regels waar de kinderen zich aan dienen te houden.

Sociale situaties, die aandacht nodig hebben (zowel op school als digitale signalen) worden op dat moment besproken en toegelicht. Bij ruzies en onenigheden wordt vooral besproken hoe dit een volgende keer voorkomen kan worden en wordt er gereflecteerd op het eigen gedrag van de leerling(en). Het bespreken wordt gedaan vanuit een positieve, oplossingsgerichte wijze.

Het hele jaar door wordt er aandacht gegeven aan de sociale ontwikkeling door lessen uit de methode 'Kinderen en hun sociale talenten' en wordt de kennis en verantwoordelijkheden over de sociale media aangeboden via het 'nationaal mediapaspoort'.

Bij situaties waarbij het nodig wordt geacht, bijvoorbeeld als hetzelfde gedrag vaker wordt gesignaleerd, wordt contact met ouders opgenomen. Dit kan ook zijn als kinderen zich wat vaker terugtrekken of moeilijker voor zichzelf op kunnen komen. Tijdens de oudergesprekken wordt het sociaal emotioneel welbevinden van de leerling altijd met ouders besproken.

Obs De Hofmaat heeft een protocol 'Omgaan met elkaar'. In dit protocol wordt beschreven hoe leerlingen, ouders, personeel en alle andere personen die op school aanwezig zijn, met elkaar omgaan. Hierin worden de wijze van communiceren en de verwachtingen over en weer beschreven.

Obs De Hofmaat heeft een intern vertrouwenspersoon (Margit van der Voort) en een veiligheidscoördinator (Loes Rhebergen?). De veiligheidscoördinator monitort het beleid op het pesten en ziet toe dat de gemaakte afspraken worden gehandhaafd.

Signaleren van pesten

Uit onderzoek is gebleken dat slechts 20% van het pesten door de leerkrachten gezien wordt. Het is dan ook erg belangrijk de signalen te (her-)kennen. In iedere groep ligt de signaalkaart pesten. Hierop staan de 6 belangrijkste signalen waar pesten aan herkend kan worden. Dit zijn:

1. Let op vluchtgedrag.
Kinderen die gepest worden proberen vaak sociale groepen waarin ze het risico lopen om gepest te worden te vermijden. Deze vermijding noemen we vluchtgedrag. Voorbeelden zijn: alléén spelen op het schoolplein, langdurig toiletbezoek of in de gang blijven hangen, vrijwillig extra taken doen als de school uit is of tijdens het speelkwartier.
2. Kijk naar rol-vastheid.
Bij pesten heeft iedereen zijn vaste rol, dit in tegenstelling tot plagen. Als iets een plagerijtje lijkt, kijk dan eens of het altijd dezelfde is die plaagt en altijd dezelfde die moet incasseren. Bij pesten zien we ook altijd meelopers en omstanders. De pester staat meestal niet alleen, de gepeste wel. Wees je ervan bewust dat pesten niet altijd uit grote gedragingen bestaat, soms is het een stemmetje imiteren of iemand nadoen, maar altijd in dezelfde rollen.
3. Let op signaalgedragingen.
Kinderen die gepest worden, vertonen soms signaalgedrag. Dit kunnen onschuldige gedragingen zijn die aangeven dat er stress is: krabben, tics, vreemd praten, opeens druk met iets bezig zijn, dromen. Maar het kunnen ook ernstige signalen zijn zoals vaak ziek zijn, buikklachten of zelfbeschadiging (met een schaar in je arm snijden of jezelf opzettelijk verbranden).
4. Er is geen schuldgevoel of verzoening
Kinderen maken ruzie en vechten, dit hoort erbij, maar vaak hebben kinderen

na afloop een schuldgevoel of zoeken ze naar een manier om te verzoenen. Elkaar voor een aantal dagen ontwijken kan ook een manier van verzoening zijn. Bij pesten zien we dat de pester meestal niet wil verzoenen en ook niet begrijpt waarom. Schuldgevoel ontbreekt omdat het slachtoffer het in zijn ogen verdient. Zie je dat kinderen conflicten hebben, maar geen toenadering zoeken dan is er misschien iets aan de hand.

5. Het is fysiek grensoverschrijdend.

Pesten is soms letterlijk fysiek grensoverschrijdend en als iemand te dicht in de buurt komt kan dat bedreigend zijn. Pesters gaan deze grens vaak subtiel over door het slachtoffer even te duwen in het langslopen terwijl ze boeken uitdelen, de weg te blokkeren, onder de tafel met de voeten tegen de stoel te duwen en soms door heel dicht op de ander te staan. Fysiek grensoverschrijdend kan ook op afstand door de ander aan te staren terwijl het slachtoffer alles doet om de blik te ontwijken.

6. Herhaald plagen is pesten.

Vaak wordt negatief gedrag afgedaan als een plagerijtje. Als het een herhaling is dan gaat het duidelijk om pesten. Een plagerijtje is leuk als het eenmalig is. Herhaling kan ook voorkomen omdat niet één leerling een geintje uithaalt, maar meerdere leerlingen hetzelfde geintje uithalen met hetzelfde slachtoffer. Heb je een geintje vaker gehoord: stop het!

Meldingen van pesten kunnen gegeven worden door ouders, de leerling zelf of door een andere leerling. Een melding van pesten is **nooit** klikken. Het is het helpen van een kind in nood.

Een melding van pesten wordt altijd serieus genomen en onderzocht door de leerkracht, eventueel met ondersteuning van andere leerkrachten, de intern begeleider en/of de veiligheidscoördinator.

Acties bij signalering van pesten

Op het moment dat pesten wordt gesignaleerd, worden op 5 gebieden acties ondernomen. Ouders worden altijd betrokken bij te nemen acties.

1. Het gepeste kind:

- Naar het kind luisteren en zijn/haar probleem serieus nemen.
- Medeleven tonen en doorvragen over de situatie.
- Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen.
- Samen met het kind werken aan de oplossingen.
- Zonodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining.

2. De pester:

- Met het kind bespreken welk gedrag het kind laat zien wat pesten is.
- Met het kind bespreken wat pesten voor een ander betekent.
- Achterhalen wat de reden is waarom het kind pest (oorzaak)
- Het kind helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen.
- Het kind helpen om zich aan regels en afspraken te houden.
- Zonodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining.

3. De zwijgende middengroep:
De middengroep wordt betrokken bij de oplossingen van het pestprobleem
  - Met de kinderen praten over pesten en over hun eigen rol daarbij.
  - Met de kinderen overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen.
  - Samen met de kinderen werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen.

4. De ouders
  - Ouders die zich zorgen maken over pesten, serieus nemen
  - Informatie en advies geven over pesten en de manieren waarop pesten kan worden aangepakt.
  - In samenwerking tussen school en ouders het pestprobleem aanpakken.
  - Zo nodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.

5. Ondersteuning aan de leerkrachten
  - Informatie geven over pesten als algemeen verschijnsel en over het aanpakken van pesten in de eigen groep en de eigen school.
  - Werken aan het tot stand brengen van een algemeen beleid van de school rond veiligheid en pesten waar de hele school bij betrokken is.

Als blijkt dat het pesten door blijft gaan, ondanks bovenstaande acties, wordt er externe ondersteuning aangevraagd.

Het protocol staat op de website, zodat het voor iedereen zichtbaar is.

9 januari 2020